

## UNIVERZITET U KRAGUJEVCU

## Fakultet inženjerskih nauka

Računarska tehnika i softversko inženjerstvo

## Projektovanje informacionih sistema i baza podataka

## Projektni zadatak

Za kar	ndidatkinju	Danica Stefanović	648/2018
	: IS SUP-izda ni sadržaj:	avanje ličnih karata	
1. 2. 3. 4. 5.	sistema, Koncizno op sistemu, Definisati di posmatrano Dizajnirati n podataka i r Definisati fiz testnim pod	pisati relevantne dokume jagram konteksta, stablo og realnog sistema nodel podataka, definisa neđurelaciona ograničen	e podataka i implementirati je sa
<b>7.</b> U	Literatura  Kragujevcu 0.02.2022.	adoja (Sortvor) za posina	Doc.dr Aleksandar Djordjevicć

## SADRŽAJ

<ol> <li>Koncizno opisati poslove i informacione potrebe posmatranog realnog sistema</li> </ol>	1
2.Koncizno opisati relevantne dokumente u posmatranom realnom sistemu	. 2
3.Definisati dijagram konteksta, stablo aktivnosti i dijagrame dekompozicije	
posmatranog realnog sistema	. 4
3.1 Dijagram konteksta	. 4
3.2 Stablo aktivnosti	. 5
3.3 Dijagram dekompozicije	. 5
4.Dizajnirati model podataka, definisati logičku šemu relacione baze podataka i	
međurelaciona ograničenja	. 8
4.1 Entiteti	
4.2 Veze	11
4.3 Kompletan ER dijagram	14
4.4 Logička šema relacione baze podataka	15
4.4.1 Entiteti	15
4.4.2 Veze	16
4.4.2.1 Veze nasleđivanja	16
4.4.3 Međurelaciona ograničenja	16
4.4.4 Kompletna logička šema	16
5. Definisati fizičku šemu relacione baze podataka i implementirati je sa testnim	
podacima u SQL Serveru	17
6.Razviti aplikaciju (softver) za posmatrani realni sistem	25
7. Literatura	33

# 1.Koncizno opisati poslove i informacione potrebe posmatranog realnog sistema

Ovaj projektni zadatak se odnosi na projektovanje informacionog sistema koji služi za izdavanje ličnih karata od strane Supa,tj. službenika policijske uprave.Infomacije se čuvaju tako što se evidentiraju infomacije o građaninima.Razvojem informacionog sistema(IS) treba definisati što objektivniju sliku realnog sveta,njegovih bivših i sadašnjih stanja,kao podlogu za procenu budućeg ponašanja i naravno,podlogu za dalji razvoj i primenu informatičke tehnologije. Za opis rada poslovnog sistema veliki je problem to što ne mogu da se koriste prirodni jezici,zbog mnogih jezičkih dvosmislenosti.

Sa druge strane,precizan opis preko formalnih jezika je nerazumljiv za većinu ljudi.Stoga je potrebna tehnika koja će organizovati prirodne jezike na taj način da eliminiše dvosmislenost i omogući efikasnu komunikaciju i razumevanje.Pokazalo se da je postupak modeliranja jedan od najefektivnijih tehnika za razumevanje i jednoznačnu komunikaciju između projektanata i korisnika.

Projekat se odnosi na modelovanje baze podataka za izdavanje ličnih karata.Lična karta je javna isprava kojom državljani dokazuju identitet unutar matične države.Primer kako izgleda jedna lična karta možemo videti da slici broj 1.



slika br.1-Realan prikaz lične karte

Pri dizajniranju baze podataka za izdavanje ličnih karata biramo da čuvamo informacije o ličnim kartama koje se izdaju građanima od strane SUP-a,i mestima u kojima se nalaze SUPovi.

## 2.Koncizno opisati relevantne dokumente u posmatranom realnom sistemu

Uvođenjem novog identifikacionog dokumenta – lične karte, smanjuje se mogućnost falsifikovanja i zloupotrebe samog dokumenta, pouzdano i bezbedno ostvaruje funkcija autentičnosti vlasnika dokumenta, zaštita integriteta podataka i neporecivost i zaštita tajnosti podataka.Prilikom podnošenja zahteva za izdavanje lične karte, lice kome se izdaje lična karta u zahtevu posebno navodi da li je saglasno da se u obrazac lične karte ugradi mikrokontroler (čip).Lična karta sa čipom sadrži sertifikat za autentikaciju, koji građanima omogućava elektronsku potvrdu identiteta – autentikaciju, odnosno da se bezbedno predstave na internetu i pristupe različitim portalima i elektronskim servisima državne uprave.

Na zahtev građana u čip lične karte se može upisati kvalifikovani sertifikat za elektronski potpis, koji građanima omogućava da elektronski potpisuju dokumenta. Kvalifikovani elektronski potpis obezbeđuje zaštitu integriteta potpisanog dokumenta i neporecivost izvršenog potpisivanja. JMBG je sastavni deo imena korisnika kvalifikovanog sertifikata za elektronski potpis i može biti vidljiv primaocu potpisanog dokumenta.

### Razlika između lične karte na obrascu sa ugrađenim čipom i bez čipa

Građanima koji poseduju ličnu kartu na obrascu sa ugrađenim čipom (mikrokontroler) podaci o prebivalištu i adresi stana lica ne upisuju se na obrazac lične karte već samo u čip, te pri promeni adrese prebivališta nisu u obavezi da podnose zahtev za izdavanje nove lične karte i ponovo uplaćuju naknade za izdavanje lične karte, već se ova promena vrši samo u čipu.

Građani koji se opredele za ličnu kartu na obrascu u kome nije ugrađen čip (mikrokontroler), prilikom promene adrese prebivališta moraju podneti zahtev za izdavanje nove lične karte, jer ne postoji mogućnost upisa nove adrese prebivališta na obrascu lične karte bez čipa.

## Specimen lične karte sa čipom





## Specimen lične karte bez čipa



#### Posebna lična karta za strance



U skladu sa zakonom, lična karta služi i kao dokaz o drugim činjenicama koje su u njoj sadržane. Ako je to određeno međunarodnim ugovorom, lična karta može da služi i kao putna isprava. Pravo na ličnu kartu ima svaki državljanin Republike Srbije (u daljem tekstu: državljanin), stariji od 16 godina života. Pravo na ličnu kartu ima i državljanin stariji od deset godina života (u daljem tekstu: dete). Državljanin stariji od 16 godina života koji ima prebivalište na teritoriji Republike Srbije dužan je da ima ličnu kartu. Stranim državljanima i licima bez državljanstva koji borave na teritoriji Republike Srbije lična karta se izdaje u skladu sa posebnim zakonom. Lična karta izdaje se sa rokom važenja od 10 godina, a deci sa rokom važenja od pet godina. Državljaninu starijem od 65 godina života, na njegov zahtev, može se izdati lična karta bez ograničenog roka važenja, na obrascu koji ne sadrži mikrokontroler (čip). Državljaninu koji ima pravo na ličnu kartu, a nema prijavljeno prebivalište na teritoriji Republike Srbije, izdaće se lična karta na osnovu utvrđenog boravišta sa rokom važenja od dve godine. Obrazac lične karte sadrži prostor za mikrokontroler (čip) i prostor za mašinski čitljivu zonu za potrebe automatskog očitavanja podataka. Ako obrazac sadrži mikrokontroler (čip), u njega se unose svi vidljivi podaci na ličnoj karti, kao i podaci o državljanstvu, prebivalištu, odnosno boravištu i adresi stana njenog imaoca i ime jednog od roditelja, a može se uneti i jedinstveni matični broj roditelja imaoca lične karte. Na zahtev imaoca lične karte, u skladu sa posebnim propisima, u čip se

upisuju kvalifikovani elektronski sertifikat imaoca i odgovarajući podaci za formiranje kvalifikovanog elektronskog potpisa tako da ta lična karta postaje sredstvo za formiranje kvalifikovanog elektronskog potpisa, u skladu sa zakonom. Obrazac lične karte sadrži i zaštitne elemente koje propisuje ministar.

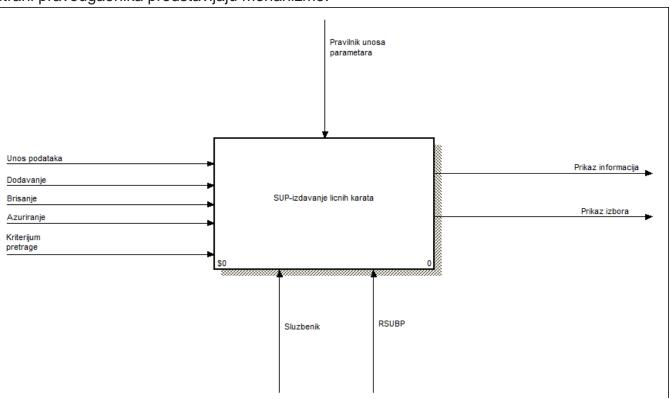
# 3.Definisati dijagram konteksta, stablo aktivnosti i dijagrame dekompozicije posmatranog realnog sistema

Sledeći dijagrami su napravljeni uz pomoć softverskog alata \*\*\* "Allfusion Process Modeler".

## 3.1 Dijagram konteksta

Dijagram najvišeg nivoa, koji po pravilu sadrži samo jedan proces koji predstavlja ceo IS, interfejse sa kojima IS komunicira i odgovarajuće tokove podataka naziva se dijagram konteksta. Predstavlja granicu modela koji se proučava - komunikaciju (ulazne i izlazne tokove) sa okruženjem. Najopštiji prikaz veze projektovanog sistema sa okruženjem. Određuje granice sistema, globalne ulaze i izlaze i njihove izvore i ishodišta. Definiše razmenu podataka sa okruženjem. Razlaganje složenih funkcija na više jednostavnijih. Proces dekompozicije:

1. dekomponovanje ulaznih tokova 2. dekoponovanje izlaznih tokova 3. dekomponovanje procesa na operacije. Odnos između aktivnosti i informacija je određen pomoću pravougaonika (aktivnosti) i strelica (nosioci informacije). Strelice sa leve strane pravougaonika se definišu kao ulazi (Input). Strelice koje ulaze u pravougaonik odozgo nazivaju se kontrole (Control). Strelice koje izlaze iz pravougaonika na desnoj strani predstavljaju izlaze (Output). Strelice na donjoj strani pravougaonika predstavljaju mehanizme.

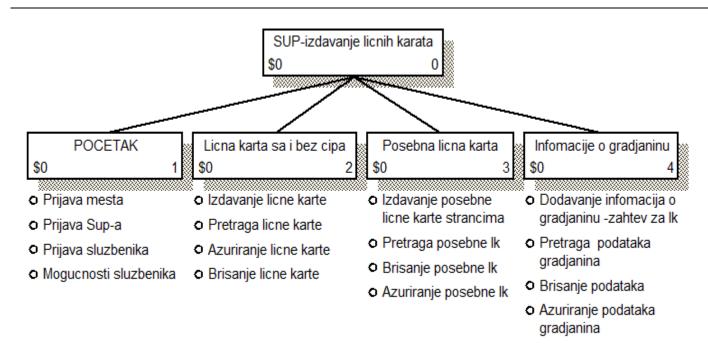


Slika br.2-Dijagram konteksta

Glavna aktivnost je SUP-izdavanje ličnih karata. Od ulaza imamo unos podataka, dodavanje, brisanje, azuriranje i kriterijume pretrage tj. predefinisane kriterijume po kojima korisnik može vršiti selekciju podataka. Stralica mehanizma nam predstavlja službenika i RSUBP odnosno sistem za upravljanje bazama podataka. Kontrolne strelice su pravila koja treba da se ispoštuju pri korišćenju. Od izlaza možemo imati prikaz izbora tj. ako je dodata ili obrisana, azurirana kao i prikaz infomacija koji se dobija kada korisnik vrši upit za određenim informacijama iz baze podataka

#### 3.2 Stablo aktivnosti

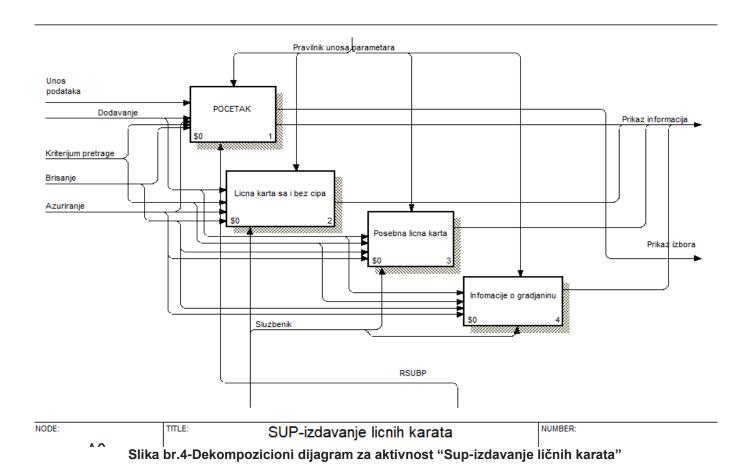
Stablo aktivnosti se definiše primenom metode rešavanja problema odozgo na dole (topdown), kada se složena aktivnost rastavlja na više podređenih aktivnosti, a zatim se pristupa rešavanju jednostavnih podređenih aktivnosti. Rešavanjem svih podređenih aktivnosti rešena je i polazna složena aktivnost. Dakle, stablo aktivnosti predstavlja hijerarhiju definisanih aktivnosti, očišćenu od strelica, i omogućava funkcionalnu dekompoziciju i uvid u dubinu odvijanja veza između aktivnosti.

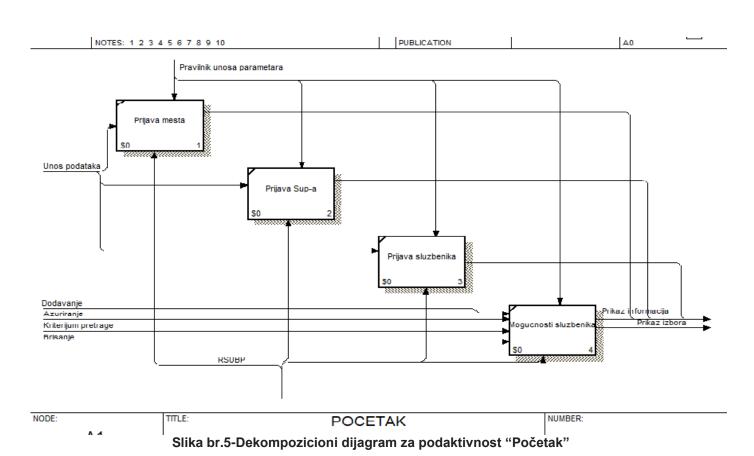


Slika br.3-Dijagram aktivnosti

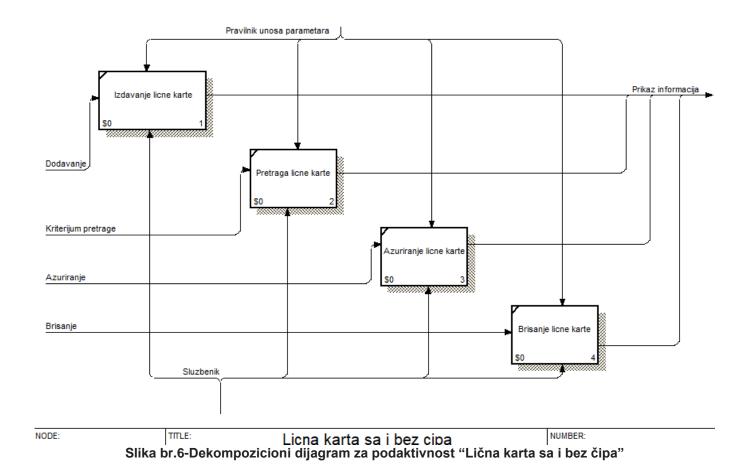
## 3.3 Dijagram dekompozicije

Pošto je jedan informacioni sistem najčešće dosta složen i sadrži veliki broj procesa, tokova podataka, skladišta i interfejsa nije moguće jednim dijagramom sve predstaviti pa se koristi metoda apstrakcije. Na taj način se vrši hijerarhijska dekompozicija DTP. Naime, proces sa višeg nivoa apstrakcije se, ukoliko je moguće, dekomponuje na novom dijagramu nižeg nivoa apstrakcije. U našem sučaju imaćemo pet dijagrama dekompozicije i to za četri aktivnosti:Aktivnost:"SUP-izdavanje ličnih karata",podaktivnosti:"Početak","Lična karta sa i bez čipa","Posebna lična karta" i "Infomarcije o građaninu".



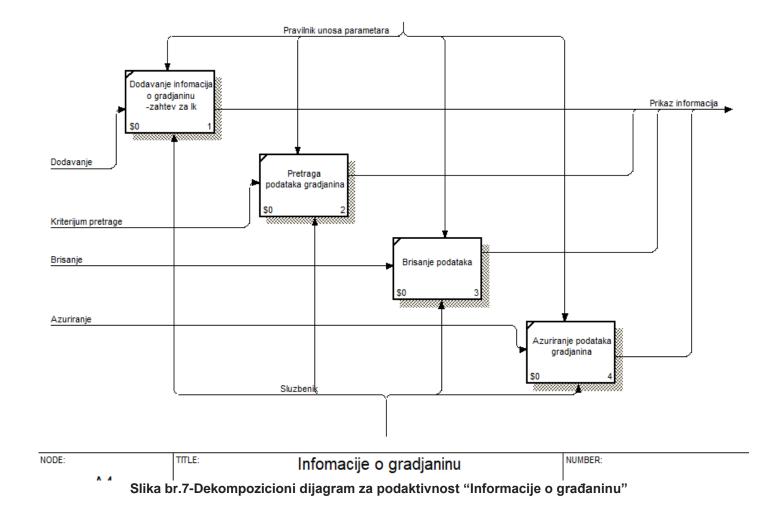


TITLE:



Pravilnik unosa parametara Prikaz informacija Izdavanje posebne licne karte strancima Pretraga posebne Ik Dodavanje Kriterijum pretrage Brisanje posebne Ik Brisanje Azuriranje posebne Azuriranje Sluzbenik NODE: NUMBER:

Posebna licna karta Slika br.6-Dekompozicioni dijagram za podaktivnost "Posebna lična karta"



# 4.Dizajnirati model podataka, definisati logičku šemu relacione baze podataka i međurelaciona ograničenja

Modelovanje realnog sistema započinje se identifikovanjem entiteta koji učestvuju u sistemu,zatim se odrede veze između postojećih entiteta. ER dijagram je realizovan u programu Microsoft Visio ER dijagram.

#### 4.1 Entiteti

Identifikovali smo sledeće entitete:

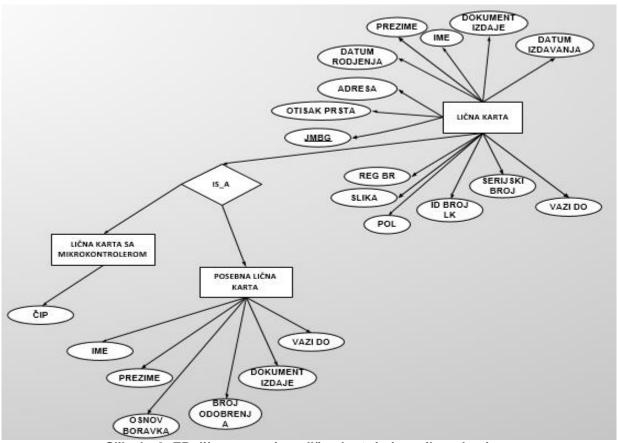
#### Lična karta:

Enitet *lična karta* sadrži podentitete a to su *lična karta sa mikrokontrolerom* i *posebna lična karta za strance*. Dakle razlika je u tome da li se izdaje lična karta sa *čipom* ili za strane diplomate. Entitet sa njegovim atributima kao I podtip entiteta za ovu tačku prikazani su na slici 8.

Entitet *lična karta* ima identifikator *JMBG* I bliže ga opisuju sledeći atributi sledeći: *datum izdavanja*,*dokument izdaje*,*ime*,*prezime*,*datum rodjenja*,*adresu*,*otisak prsta*,*sliku*,*pol*,*serijski broj*,*vazi do*.

Podentitet *lična karta sa mikrokontrolerom* nasleđuje identifikator *JMBG* i pored nasleđenih atributa, opisuje ga i njegov atribut *čip*. Podentitet *posebna lična karta za strance* ima nasleđen

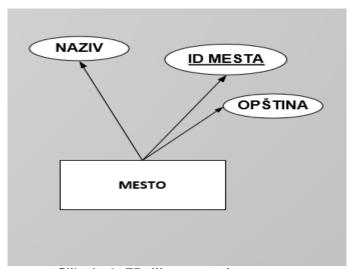
identifikator *JMBG* i pored nasleđenih atributa ,njegovi atributi su *ime,prezime,vazi do,dokument izdaje*,osnov boravka,broj odobrenja.



Slika br.8- ER dijagram entiteta lična karta i njegovih podentiteta

#### Mesto:

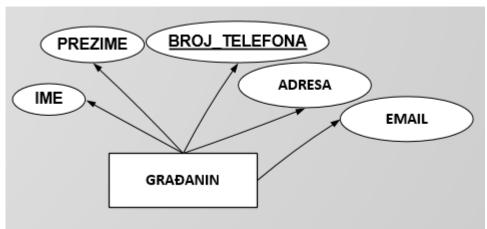
Entitet *mesto* ima svoj identifikator *id\_mesta* i dodatne atribute *naziv i opština*. Entitet kao i njegovi atributi za ovu tačku prikazani su na slici 9.



Slika br.9- ER dijagram entiteta mesto

### Građanin:

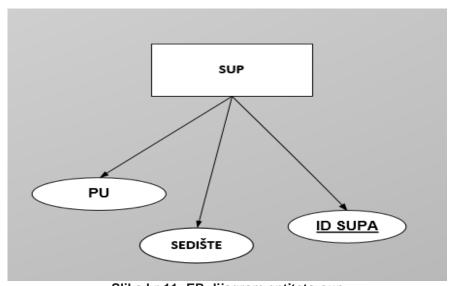
Entitet *građanin* sadrži podatke jednog građanina koja želi da izvadi ličnu kartu. Ovaj entitet ima svoj identifikator *BROJ\_TELEFONA* i atribute *adresa,,prezime,ime,email*. Entitet kao i njegovi atributi za ovu tačku prikazani su na slici 10.



Slika br.10- ER dijagram entiteta građanin

## Sup:

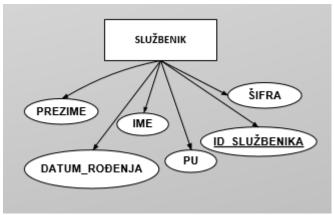
Entitet *sup* sadrži svoj identifikator *ID\_supa*, atributi *sedište i PU(Policijska uprava)*. Entitet kao i njegovi atributi za ovu tačku prikazani su na slici 11.



Slika br.11- ER dijagram entiteta sup

## Službenik:

Entitet službenik sadrži svoj identifikator *ID\_Službenika* i atribute *ime,šifra,pu,datum rođenja i prezime*.Entitet kao i njegovi atributi za ovu tačku prikazani su na slici 12.



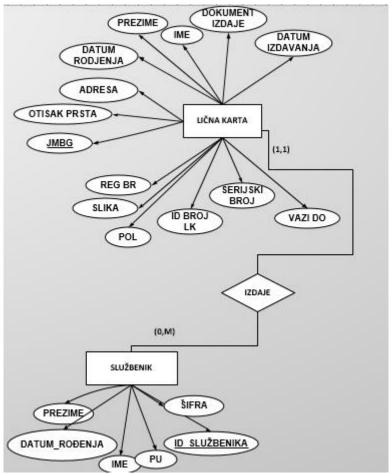
Slika br.12- ER dijagram entiteta službenik

#### 4.2 Veze

Identifikovali smo sledeće veze:

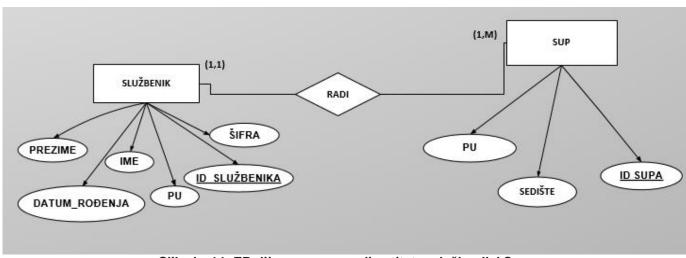
**Veza** *službenik* --- *lična karta*: Lična karta može biti izdata od strane službenika,dok službenik može da izda više ličnih karata ili nijednu.Naziv ove veze je *izdaje*.Korišćenjem pravila 2.2 koje glasi da veze sa kardinalnošću (1,1): (0,M) i (1,1): (1,M) ne postaju posebne šeme relacija. Identifikator objekta sa strane za koju je gornja granica kardinaliteta preslikavanja GG=M postaje obeležje šeme relacije koja odgovara objektu sa strane za koju je GG = 1.

Shodno pravilu veza *izdaje* se prevodi putem prostiranja primarnog ključa, a preko gore navedenog pravila: Obeležje *ID\_SLUŽBENIKA* dodaćemo šemi relacije LIČNA KARTA,imaće ulogu stranog ključa, preko kojeg će biti povezane tabele LIČNA KARTA i SLUŽBENIK. LIČNA KARTA (<u>JMBG</u>,datum izdavanja,dokument izdaje,ime,prezime,datum rodjenja,adresu,otisak prsta,sliku,pol,serijski broj,reg br,vazi do,ID SLUŽBENIKA).



Slika br.13- ER dijagram veze izdaje entiteta službenik i lična karta

**Veza** *službenik* --- *SUP* : Jedan službenik može da radi u samo jednom SUP-u, a u jednom SUPu može da radi više službenika, a može i samo jedan. Nazi veze je *radi* I prevodi se putem prostiranja primarnog ključa, a preko pravila 2.2: Obeležje *ID\_SUPA* dodaćemo šemi relacije Službenik ,imaće ulogu stranog ključa, preko kojeg će biti povezane tabele SLUŽBENIK i SUP. SLUŽBENIK (<u>ID\_SLUŽBENIKA</u>,ime,prezime,sifra,pu,datum\_rodjenja ,ID\_SUPA).

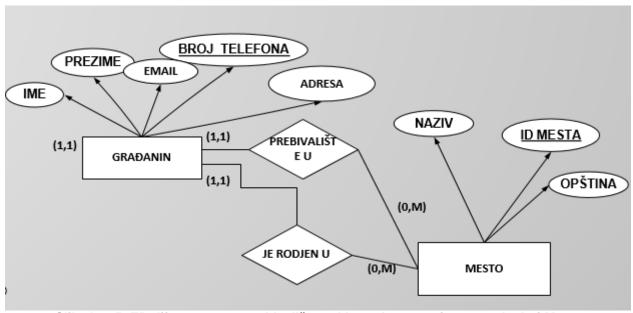


Slika br.14- ER dijagram veze radi entiteta službenik i Sup

**Veza** *građanin* --- *mesto*: Jedan građanin je rođen u jednom mestu i prebivalište takođe u jednom mestu. Dok mesto može imati više građanina ili nijednog. Nazivi veza su *je rođen* i *prebivalište u*. Veze *je rođen u* I *prebivalište u* se prevode putem prostiranja primarnog ključa, a preko pravila 2.2: Obeležje *ID\_MESTA* dodaćemo šemi relacije GRAĐANIN, imaće ulogu stranog ključa, preko kojeg će biti povezane tabele GRAĐANIN i

## MESTO.GRAĐANIN(BROJ

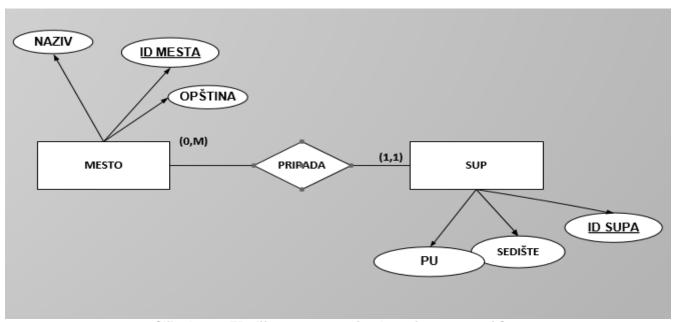
TELEFONA, adresa, email, ime, prezime, ID\_MESTA, prebivalište u, je rodjen u).



Slika br.15- ER dijagram veza prebivalište\_u i je\_rođen\_u entiteta građanin i Mesto

**Veza** *sup--- mesto*: Jedan SUP pripada jednom mestu dok jedno mesto ne mora da ima SUP ali može i više.Naziv veze je *pripada* I prevodi se putem prostiranja primarnog ključa, a preko pravila 2.2: Obeležje *ID\_MESTA* dodaćemo šemi relacije SUP,imaće ulogu stranog ključa, preko kojeg će biti povezane tabele MESTO i SUP.

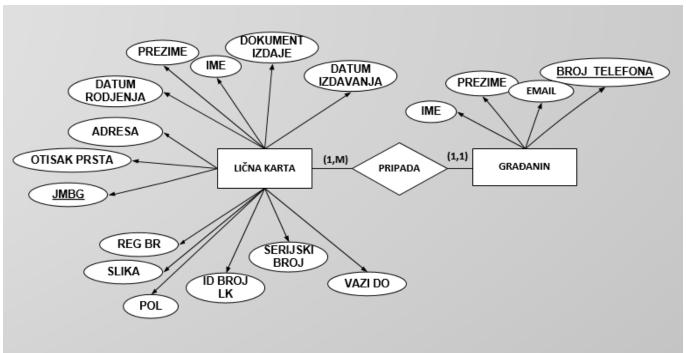
SUP(ID SUPA,pu,sediste,građani,ID MESTA).



Slika br.16- ER dijagram veze pripada entiteta mesto i Sup

**Veza** *lična karta --- građanin* : Jednom građaninu pripada lična karta,dok ličnu kartu može da poseduje više građanina ili samo jedan. Naziv veze je *pripada*.

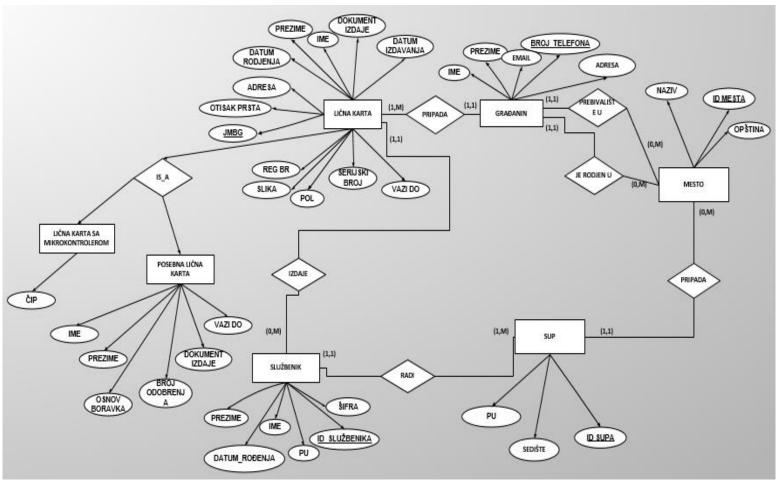
Veza *pripada* se prevodi putem prostiranja primarnog ključa, a preko pravila 2.2: Obeležje *JMBG* dodaćemo šemi relacije GRAĐANIN,imaće ulogu stranog ključa, preko kojeg će biti povezane tabele LIČNA KARTA i GRAĐANIN.Modifikujemo šemu relacije kao: GRAĐANIN (<u>BROJ\_TELEFONA</u>,ime,prezime,email,adresa,JMBG).Na slici 17 vidimo ER dijagram veze pripada l njegovih entiteta lična karta l građanin.



Slika br.17- ER dijagram veze pripada entiteta lična karta i građanin

## 4.3 Kompletan ER dijagram

Na osnovu prethodno identifikovanih entiteta i veza dobija se ER dijagram koji predstavlja kompletnu sliku modela realnog sistema. Konačni ER dijagram prikazan je na slici



## 4.4 Logička šema relacione baze podataka

Potrebno je da prvo sve entitete i veze iz ER modela prevedemo u relacioni model. Formiraćemo relacije i međurelaciona ograničenja.

#### 4.4.1 Entiteti

Svaki enitet u našoj šemi postaje nezavisna šema relacije. Ime entiteta posta ime šeme relacije. Identifikator entiteta postaje *primarni ključ* šeme relacije. Obeležja tipa objekta su obeležja šeme relacije.

Dobijamo sledeći skup realacija koji se sastoji iz:

SUP(<u>ID\_SUPA</u>,PU, sedište)

Službenik(ID SLUŽBENIKA,ime,prezime,sifra,datum\_rodjenja,pu)

Lična karta(<u>JMBG</u>, datum izdavanja,dokument izdaje,ime,prezime,datum rođenja,adresa,otisak prsta,sliku,pol,serijski broj,reg br,važi do)

Građanin(BROJ TELEFONA, prezime, ime, adresa, email)

Mesto(ID\_mesta,naziv,opština)

Objekat podtip takođe postaje šema relacije. Ime podtipa postaje ime šeme relacije. Obeležja podtipa su obeležja šeme relacije. Identifikator nadtipa predstavlja ključ šeme relacije:

Lična karta sa mikrokontrolerom(JMBG,čip)

Posebna lična karta za strance(<u>JMBG</u>,broj odobrenja,osnov boravka,dokument izdaje,ime,prezime,vazi do)

#### 4.4.2 Veze

Kao što je prethodno navedeno veze sa kardinalonošću (1,1) : (0,M) I (1,1) : (1,M) ne postaju posebne šeme relacije.Dakle šeme koje su korigovane su:

Lična karta(<u>JMBG</u>, datum izdavanja,dokument izdaje,ime,prezime,datum rodjenja,adresu,otisak prsta,sliku,pol,serijski broj,vazi do,**ID\_SLUŽBENIKA**)

Građanin(<u>BROJTELEFONA</u>,prezime,ime,adresa,email,prebivaliste\_u,rodjen\_u, **ID MESTA,JMBG**)

SUP(ID\_SUPA, PU, sedište, ID\_MESTA)

Službenik(<u>ID SLUŽBENIKA</u>,ime,prezime,pu,datum\_rođenja,šifra,**ID\_SUPA**)

## 4.4.2.1 Veze nasleđivanja

Kod sistema nadklasa-podklasa (nadtip-podtip) tj. kod IS veza za svaki podentitet se definiše nova relaciona šema sa svim atributima podentiteta ali i ključnim atributom nadentiteta kao spoljnim ključem, koji ujedno postaje i primarni ključ (ili deo primarnog ključa) nove relacione šeme.

Lična karta sa mikrokontrolerom(**JMBG**,čip)

Posebna lična karta za

strance(**JMBG,**ime,prezime,datum\_rođenja,osnov\_boravka,broj\_odobrenja,vazi\_do,dokument\_i zdaje)

## 4.4.3 Međurelaciona ograničenja

Pošto su dve relacije normalizovane, mogu se definisati sledeća međurelaciona ograničenja.

Sup[ID\_MESTA] Mesto[ID\_MESTA]

Službenik[ID\_SUPA]⊆Sup[ID\_SUPA]

Lična karta[JMBG] ⊆ Građanin[JMBG]

Lična karta sa mikrokontrolerom[JMBG] ⊆ Lična karta[JMBG]

Posebna lična karta za strance[JMBG] ⊆ Lična karta[JMBG]

Službenik[ID SLUŽBENIKA] ⊆ Lična karta[ID SLUŽBENIKA]

Građanin[ID MESTA] ⊆ Mesto[ID MESTA]

## 4.4.4 Kompletna logička šema

Na osnovu dosadašnjeg izlaganja dolazi se do kompletnog relacionog modela sistema: S={

SUP(ID\_SUPA, PU, sedište, **ID\_MESTA**)

Službenik(ID SLUŽBENIKA,ime,prezime,adresa,, **ID SUPA**)

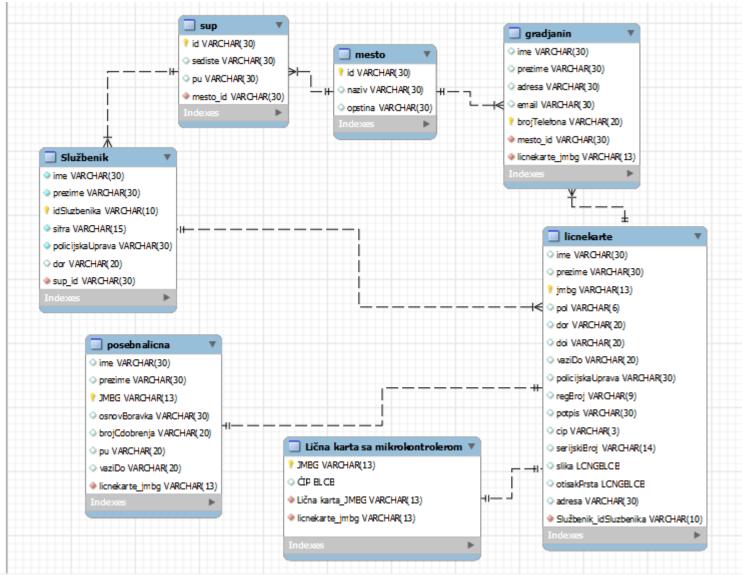
Lična karta(JMBG, datum izdavanja,dokument izdaje,ime,prezime,datum rođenja,adresa,otisak

```
prsta,sliku,pol,serijski broj,reg br,važi do, ID_SLUŽBENIKA)
Lična karta sa mikrokontrolerom(JMGB,čip)
Posebna lična karta za
strance(JMBG,broj_odobrenja,osnov_boravka,vazi_do,dokument_izdaje,ime,prezime)
Građanin(<u>BROJ TELEFONA</u>, prezime,ime,adresa,email, prebivalište_u,je_rodjen_u,
ID_MESTA,JMBG)
}
l={
Sup[ID_MESTA]⊆Mesto[ID_MESTA]
Lična karta[JMBG] ⊆ Građanin[JMBG]
Službenik[ID_SLUŽBENIKA] ⊆ Lična karta[ID_ SLUŽBENIKA]
Službenik[ID_SUPA] ⊆ Sup[ID_SUPA]
Građanin[ID_MESTA] ⊆ Mesto[ID_MESTA]
Lična karta sa mikrokontrolerom[JMBG] ⊆ Lična karta[JMBG]
```

# 5. Definisati fizičku šemu relacione baze podataka i implementirati je sa testnim podacima u SQL Serveru

Posebna lična karta za strance[JMBG] ⊆ Lična karta[JMBG] }

Fizička šema predstavlja najniži nivo apstrakcije podataka u bazi koju možemo videti na slici 19. Ona je jedan korak iza implementacije samog sistema. Za izradu fizičke šeme korišćen je program MySQL Workbench



slika br.19-fizicka sema

#### -- MySQL Workbench Forward Engineering

-- -----

CREATE SCHEMA IF NOT EXISTS 'mydb' DEFAULT CHARACTER SET utf8;

```
-- Schema licne
-- Schema licne
CREATE SCHEMA IF NOT EXISTS 'licne' DEFAULT CHARACTER SET utf8mb4 COLLATE
utf8mb4_0900_ai_ci;
USE `mydb`:
-- Table `mydb`.`Mesto`
-- ------
CREATE TABLE IF NOT EXISTS `mydb`.`Mesto` (
 `ID_MESTA` INT NOT NULL,
 `NAZIV` VARCHAR(45) NOT NULL,
 'OPŠTINA' VARCHAR(45) NOT NULL,
 `DRŽAVA ID DRŽAVE` INT NOT NULL,
 PRIMARY KEY ('ID MESTA', 'DRŽAVA ID DRŽAVE'))
ENGINE = InnoDB:
-- Table `mvdb`.`SUP`
------
CREATE TABLE IF NOT EXISTS `mydb`.`SUP` (
 'ID SUPA' INT NOT NULL,
 'PU' VARCHAR(45) NOT NULL,
 `SEDIŠTE` VARCHAR(45) NOT NULL,
 `` INT NULL,
 `Mesto_ID_MESTA` INT NOT NULL,
 PRIMARY KEY ('ID_SUPA'),
 INDEX `fk_SUP_Mesto1_idx` (`Mesto_ID_MESTA` ASC) VISIBLE,
 CONSTRAINT `fk_SUP_Mesto1`
  FOREIGN KEY ('Mesto ID MESTA')
  REFERENCES `mydb`.`Mesto` (`ID_MESTA`)
  ON DELETE NO ACTION
  ON UPDATE NO ACTION)
ENGINE = InnoDB:
-- Table `mydb`.`Službenik`
CREATE TABLE IF NOT EXISTS 'mydb'. 'Službenik' (
 'ID SLUŽBENIKA' INT NOT NULL,
 'IME' VARCHAR(45) NOT NULL,
 `PREZIME` VARCHAR(45) NOT NULL,
 'SUP ID SUPA' INT NOT NULL,
 `Šifra` VARCHAR(45) NOT NULL,
```

```
`Datum rodjenja` VARCHAR(45) NOT NULL,
 PRIMARY KEY ('ID SLUŽBENIKA').
 INDEX 'fk Službenik SUP1 idx' ('SUP ID SUPA' ASC) VISIBLE,
 CONSTRAINT 'fk Službenik SUP1'
  FOREIGN KEY (`SUP_ID_SUPA`)
  REFERENCES `mydb`.`SUP` (`ID SUPA`)
  ON DELETE NO ACTION
  ON UPDATE NO ACTION)
ENGINE = InnoDB;
-- Table 'mydb'.'Lična karta'
-- -----
CREATE TABLE IF NOT EXISTS 'mydb'.'Lična karta' (
 `JMBG` VARCHAR(13) NOT NULL,
`DATUM IZDAVANJA` DATETIME NOT NULL,
 `DOKUMENT IZDAJE` VARCHAR(45) NOT NULL,
 `IME` VARCHAR(45) NOT NULL,
 `PREZIME` VARCHAR(45) NOT NULL,
 'DATUM ROĐENJA' DATETIME NOT NULL,
 `ADRESA` VARCHAR(45) NOT NULL.
 `OTISAK PRSTA` BLOB NOT NULL,
 `SLIKA` BLOB NOT NULL,
 `POL` ENUM('z', 'm') NOT NULL,
 `SERIJSKI BROJ` INT NOT NULL,
 'VAŽI DO' DATETIME NOT NULL,
 `REG BR` VARCHAR(45) NOT NULL,
 'Službenik ID SLUŽBENIKA' INT NOT NULL,
 PRIMARY KEY ('JMBG'),
 INDEX `fk_Lična karta_Službenik1_idx` (`Službenik_ID SLUŽBENIKA` ASC) VISIBLE,
 CONSTRAINT `fk Lična karta Službenik1`
 FOREIGN KEY ('Službenik ID SLUŽBENIKA')
  REFERENCES 'mydb'. 'Službenik' ('ID SLUŽBENIKA')
  ON DELETE NO ACTION
  ON UPDATE NO ACTION)
ENGINE = InnoDB;
-- Table `mydb`.`Građanin`
CREATE TABLE IF NOT EXISTS `mydb`.`Građanin` (
 `BROJ_TELEFONA` INT NOT NULL,
'IME' VARCHAR(45) NOT NULL,
 `PREZIME` VARCHAR(45) NOT NULL,
`ADRESA` VARCHAR(45) NOT NULL,
'Mesto ID MESTA' INT NOT NULL,
`Lična karta JMBG` VARCHAR(13) NOT NULL,
 `EMAIL` VARCHAR(45) NOT NULL,
 " VARCHAR(45) NULL,
```

```
PRIMARY KEY ('BROJ TELEFONA'),
 INDEX 'fk Građanin Mesto1 idx' ('Mesto ID MESTA' ASC) VISIBLE,
 INDEX 'fk Građanin Lična karta1 idx' ('Lična karta JMBG' ASC) VISIBLE,
 CONSTRAINT `fk Građanin Mesto1`
  FOREIGN KEY (`Mesto_ID_MESTA`)
  REFERENCES `mydb`.`Mesto` (`ID MESTA`)
  ON DELETE NO ACTION
  ON UPDATE NO ACTION,
 CONSTRAINT `fk_Građanin_Lična karta1`
  FOREIGN KEY ('Lična karta JMBG')
  REFERENCES 'mydb'.'Lična karta' ('JMBG')
  ON DELETE NO ACTION
  ON UPDATE NO ACTION)
ENGINE = InnoDB;
-- Table `mydb`.`Lična karta sa mikrokontrolerom`
CREATE TABLE IF NOT EXISTS 'mydb'.'Lična karta sa mikrokontrolerom' (
 `JMBG` VARCHAR(13) NOT NULL,
 'ČIP' BLOB NULL,
 `Lična karta JMBG` VARCHAR(13) NOT NULL,
 PRIMARY KEY ('JMBG'),
 INDEX `fk Lična karta sa mikrokontrolerom Lična karta1 idx` (`Lična karta JMBG` ASC)
VISIBLE.
 CONSTRAINT `fk Lična karta sa mikrokontrolerom Lična karta1`
  FOREIGN KEY (`Lična karta JMBG`)
  REFERENCES 'mydb'.'Lična karta' ('JMBG')
  ON DELETE NO ACTION
  ON UPDATE NO ACTION)
ENGINE = InnoDB;
-- Table `mydb`.`Posebna lična karta za strance`
CREATE TABLE IF NOT EXISTS 'mydb'. 'Posebna lična karta za strance' (
 'JMBG` VARCHAR(13) NOT NULL,
 'VAZI DO' DATETIME NOT NULL.
 `OSNOV BORAVKA` VARCHAR(45) NOT NULL.
 `DOKUMENT_IZDAJE` VARCHAR(30) NOT NULL,
 `Lična karta JMBG` VARCHAR(13) NOT NULL,
 `BROJ ODOBRENJA` VARCHAR(45) NOT NULL,
'IME' VARCHAR(45) NOT NULL.
 `PREZIME` VARCHAR(45) NOT NULL,
 PRIMARY KEY ('JMBG'),
 INDEX `fk Posebna lična karta za strance Lična karta1 idx` (`Lična karta JMBG` ASC)
 CONSTRAINT `fk Posebna lična karta za strance Lična karta1`
  FOREIGN KEY (`Lična karta JMBG`)
```

```
REFERENCES 'mydb'.'Lična karta' ('JMBG')
  ON DELETE NO ACTION
  ON UPDATE NO ACTION)
ENGINE = InnoDB;
USE 'licne':
-- Table `licne`.`mesto`
CREATE TABLE IF NOT EXISTS `licne`.`mesto` (
 `id` VARCHAR(30) NOT NULL,
 `naziv` VARCHAR(30) NULL DEFAULT NULL,
 `opstina` VARCHAR(30) CHARACTER SET 'utf8mb4' COLLATE 'utf8mb4_0900_ai_ci' NULL
DEFAULT NULL,
 PRIMARY KEY ('id'))
ENGINE = InnoDB
DEFAULT CHARACTER SET = utf8mb4
COLLATE = utf8mb4_0900_ai_ci;
-- Table `licne`.`sup`
-- ------
CREATE TABLE IF NOT EXISTS 'licne'. 'sup' (
 'id' VARCHAR(30) NOT NULL,
 `sediste` VARCHAR(30) NULL DEFAULT NULL,
 `pu` VARCHAR(30) NULL DEFAULT NULL,
 `mesto_id` VARCHAR(30) NOT NULL,
 PRIMARY KEY ('id'),
 INDEX `fk_sup_mesto_idx` (`mesto_id` ASC) VISIBLE,
 CONSTRAINT `fk_sup_mesto`
  FOREIGN KEY ('mesto_id')
  REFERENCES `licne`.`mesto` (`id`)
  ON DELETE NO ACTION
  ON UPDATE NO ACTION)
ENGINE = InnoDB
DEFAULT CHARACTER SET = utf8mb4
COLLATE = utf8mb4_0900_ai_ci;
-- Table `licne`.`Službenik`
CREATE TABLE IF NOT EXISTS 'licne'. 'Službenik' (
 'ime' VARCHAR(30) NOT NULL,
 `prezime` VARCHAR(30) NOT NULL,
 'idSluzbenika' VARCHAR(10) NOT NULL,
 `sifra` VARCHAR(15) NOT NULL,
 `policijskaUprava` VARCHAR(30) CHARACTER SET 'utf8mb4' COLLATE
'utf8mb4_0900_ai_ci' NOT NULL,
```

```
`dor` VARCHAR(20) NULL DEFAULT NULL,
 `sup id` VARCHAR(30) NOT NULL,
 PRIMARY KEY ('idSluzbenika'),
 INDEX `fk_Službenik_sup1_idx` (`sup id` ASC) VISIBLE,
 CONSTRAINT 'fk Službenik sup1'
  FOREIGN KEY ('sup id')
  REFERENCES `licne`.`sup` (`id`)
  ON DELETE NO ACTION
  ON UPDATE NO ACTION)
ENGINE = InnoDB
DEFAULT CHARACTER SET = utf8mb4
COLLATE = utf8mb4_0900_ai_ci;
-- Table `licne`.`licnekarte`
______
CREATE TABLE IF NOT EXISTS `licne`.`licnekarte` (
 'ime' VARCHAR(30) NULL DEFAULT NULL,
 'prezime` VARCHAR(30) NULL DEFAULT NULL,
 `imbg` VARCHAR(13) NOT NULL,
 pol' VARCHAR(6) NULL DEFAULT NULL,
 `dor` VARCHAR(20) CHARACTER SET 'utf8mb4' COLLATE 'utf8mb4_0900_ai_ci' NULL
DEFAULT NULL,
 doi` VARCHAR(20) CHARACTER SET 'utf8mb4' COLLATE 'utf8mb4 0900 ai ci' NULL
DEFAULT NULL,
 'vaziDo` VARCHAR(20) NULL DEFAULT NULL,
 `policijskaUprava` VARCHAR(30) NULL DEFAULT NULL,
 `regBroj` VARCHAR(9) NULL DEFAULT NULL.
 `potpis` VARCHAR(30) NULL DEFAULT NULL,
 cip` VARCHAR(3) NULL DEFAULT NULL,
 `serijskiBroj` VARCHAR(14) NULL DEFAULT NULL,
 `slika` LONGBLOB NULL DEFAULT NULL.
 `otisakPrsta` LONGBLOB NULL DEFAULT NULL,
 `adresa` VARCHAR(30) NULL DEFAULT NULL,
 `Službenik idSluzbenika` VARCHAR(10) NOT NULL,
 PRIMARY KEY ('imbg'),
 INDEX `fk licnekarte Službenik1 idx` (`Službenik idSluzbenika` ASC) VISIBLE,
 CONSTRAINT `fk licnekarte Službenik1`
  FOREIGN KEY ('Službenik idSluzbenika')
  REFERENCES 'licne'. 'Službenik' ('idSluzbenika')
  ON DELETE NO ACTION
  ON UPDATE NO ACTION)
ENGINE = InnoDB
DEFAULT CHARACTER SET = utf8mb4
COLLATE = utf8mb4_0900_ai_ci;
-- Table `licne`.`gradjanin`
```

```
CREATE TABLE IF NOT EXISTS `licne`.`gradjanin` (
 'ime' VARCHAR(30) NULL DEFAULT NULL,
 `prezime` VARCHAR(30) NULL DEFAULT NULL,
 adresa` VARCHAR(30) NULL DEFAULT NULL,
 `email` VARCHAR(30) NULL DEFAULT NULL,
 `brojTelefona` VARCHAR(20) NOT NULL,
 `mesto_id` VARCHAR(30) NOT NULL,
 `licnekarte jmbg` VARCHAR(13) NOT NULL,
 PRIMARY KEY ('brojTelefona'),
 INDEX `fk_gradjanin_mesto1_idx` (`mesto_id` ASC) VISIBLE,
 INDEX `fk_gradjanin_licnekarte1_idx` (`licnekarte_jmbg` ASC) VISIBLE,
 CONSTRAINT `fk_gradjanin_mesto1`
  FOREIGN KEY ('mesto id')
  REFERENCES `licne`.`mesto` (`id`)
  ON DELETE NO ACTION
  ON UPDATE NO ACTION,
 CONSTRAINT `fk_gradjanin_licnekarte1`
  FOREIGN KEY (`licnekarte imbg`)
  REFERENCES `licne`.`licnekarte` (`jmbg`)
  ON DELETE NO ACTION
  ON UPDATE NO ACTION)
ENGINE = InnoDB
DEFAULT CHARACTER SET = utf8mb4
COLLATE = utf8mb4_0900_ai_ci;
SET SQL_MODE=@OLD_SQL_MODE;
SET FOREIGN KEY CHECKS=@OLD FOREIGN KEY CHECKS;
SET UNIQUE_CHECKS=@OLD_UNIQUE_CHECKS;
/*Data for the table `gradjanin` */
insert into `gradjanin`(`ime`,`prezime`,`adresa`,`email`,`brojTelefona`) values
('Jane ','Smith','1211993366555','jane@gmail.com','+358794032848'),
('Aleksandar', 'Stefanovic', 'Dositejeva 174', 'acostefanovic@gmail.com', '+381618841890'),
('Danica', 'Stefanovic', 'Dositejeva 174', 'danicastefanovic@gmail.com', '+381638911972').
('Biljana', 'Stefanovic', 'Dositejeva 174', 'biljastefanovic@gmail.com', '+381656338808');
insert into
`licnekarte`(`ime`,`prezime`,`jmbg`,`pol`,`dor`,`doi`,`vaziDo`,`policijskaUprava`,`regBroj`,`potpis`,
`cip`,`serijskiBroj`,`slika`,`otisakPrsta`,`adresa`) values
('Danica', 'Stefanovic', '0510999785024', 'Zenski', '05-10-1999', '12-02-2022', '12-02-
2032', 'Kraljevo', '010388717', 'DStefanovic', 'Da', '811A2700009D19', 'slika', 'slika', 'Dositejeva'),
('Biljana', 'Stefanovic', '1311993999699', 'Zenski', '13-11-1993', '17-02-2022', '17-02-
2032', 'Kraljevo', '010388639', 'BStefanovic', 'Da', '811A2700009D1E', ';', 'Dositejeva 174'),
('Aleksandar', 'Stefanovic', '2106995990123', 'Muski', '21-06-1995', '12-02-2022', '12-02-
2032', 'Kraljevo', '010388613', 'AStefanovic', 'Ne', '811A2700009D16', '', '123');
/*Data for the table `posebnalicna` */
```

#### insert into

```
`posebnalicna`(`ime`,`prezime`,`JMBG`,`osnovBoravka`,`brojOdobrenja`,`pu`,`vaziDo`) values ('Marc','Jennifer','0510999785000','AmbasadalT','0510999','Kraljevo','2022-02-11'), ('Jane','Smith','1311993366555','AmbasadalT','7890','Vrnjacka Banja','17-02-2022');
```

```
/*Data for the table `users` */
insert into `users`(`ime`,`prezime`,`idSluzbenika`,`sifra`,`policijskaUprava`,`dor`) values
('Biljana','Stefanovic','1311','bilja','Vrnjacka Banja','11-02-2022'),
('Danica','Stefanovic','5109','danica','Kraljevo','05-10-1999'),
('Aleksandar','Stefanovic','aco','aco123','Vrnjacka Banja','18-02-2022');
/*Data for the table `mesto` */
insert into `mesto`(`id`,`naziv`,`opstina`) values
('1','Kraljevo','Kraljevo');
/*Data for the table `sup` */
insert into `sup`(`id`,`sediste`,`pu`) values
('1','Raski okrug','Kraljevo');
```

#### Primeri za upite:

- 1. Prikazati sve raspoložive lične karate: SELECT \* FROM LIČNA KARTA;
- 2. Prikazati id mesta i nazive mesta, ona mesta čije je drugo slovo imena "R": SELECT ID MESTA, NAZIV FROM MESTO WHERE NAZIV LIKE 'R%
- 3.Prikazati sve Sup-ove iz Kraljeva: SELECT MESTO.NAZIV,SUP.ID\_MESTA,SUP.NAZIV, FROM MESTO,SUP WHERE MESTO.ID\_MESTA=SUP.ID\_MESTA AND MESTO.NAZIV='KRALJEVO';
- 4. Prikazati lične karte koje su izdate u PU u Kraljevu : SELECT COUNT(LIČNA\_KARTA) FROM LIČNA KARTA LK,SUP S WHERE LK.idSUPA=S.idSUPA AND SUP.PU='KRALJEVO';

## 6.Razviti aplikaciju (softver) za posmatrani realni sistem

Za razvoj aplikacije korišćeno je razvojno okruženje NetBeans,programski jezik Java i za bazu SQLyog Community.

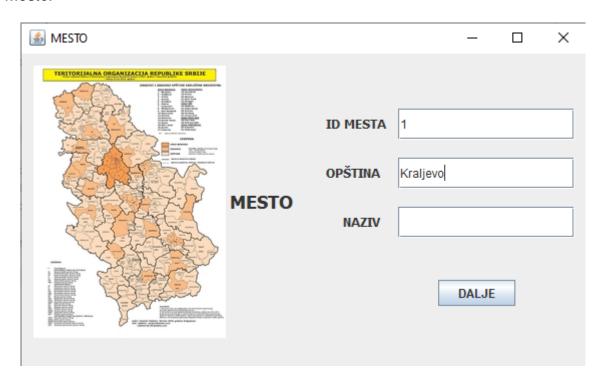
Aplikacija sadrži 8 klasa koje će u nastavku biti predstavljenje:

Pri pokretanju aplikacije, službenik supa mora najpre izabrati mesto u kome se sup nalazi tako što unosi ID mesta,opštinu i naziv mesta. Zatim se otvara sledeći prozor gde službenik unosi podatke supa a to su ID supa, sedište i naziv policijske uprave, službenik u svakom trentku može da se vrati na prethodni prozor uz pomoć dugmeta Nazad. Sledeći prozor je gde službenik unosi svoj ID i šifru, u slučajno novog službenika supa on je u mogućnosti da se registruje samostalno tako što ga labela klikni za registraciju novog službenika odvodi na sledeći prozor odnosno prozor, ukoliko pogreši podatke u mogućnosti je da isprazni sva polja, odnosno TextField polja. Kada se službenik uspešno prijavi otvara mu prozor sa svim mogućnostima koje su dodeljene službeniku. Prvi prozor koji se otvara jeste prozor Početna gde se vide slike načina izrade lične karte, kao i primer lične karte za građane Srbije ali i za strane, tj. posebna lična karta.

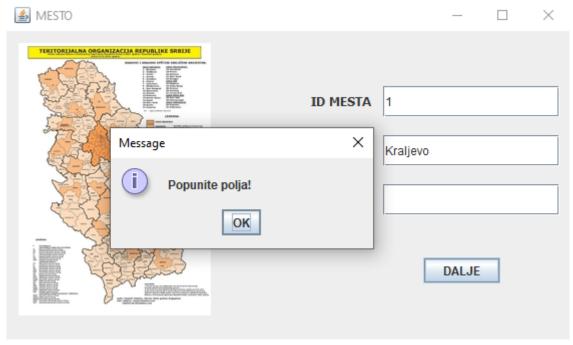
Sa leve strane službenik ima meni koji mu dozvoljava da prelazi na tri prozora a to su: prozor Lična karta koji služi za izdavanje lične karte,odnosno unosa podataka građanina koji podnosi zahtev za ličnu kartu,službenik je u obavezi da pored podataka koje unosi u prozoru Lična karta,unese i podatke građanina u prozor Građanin. Ukoliko je građanin stranac,službenik izborom u meniju Posebna otvara prozor u kome unosi podatke stranca za izdavanje posebne lične karte,i na kraju službenik može da se odjavi klikom na Logout.

Na sledećim slikam možemo videti kako ovi interfejsi izgledaju:

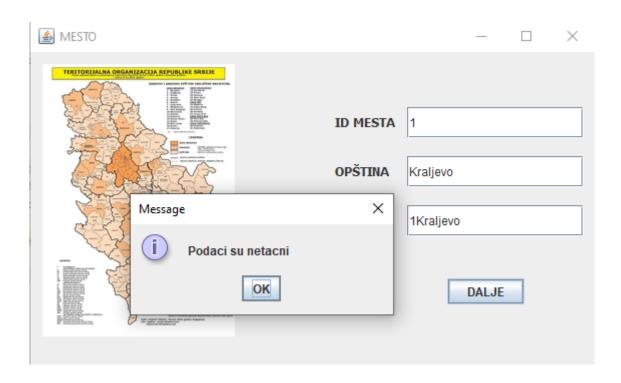
#### klasa Mesto:



Ukoliko službenik ne unese podatke u sva polja,sleduje mu poruka kao što vidimo na sledećoj slici:



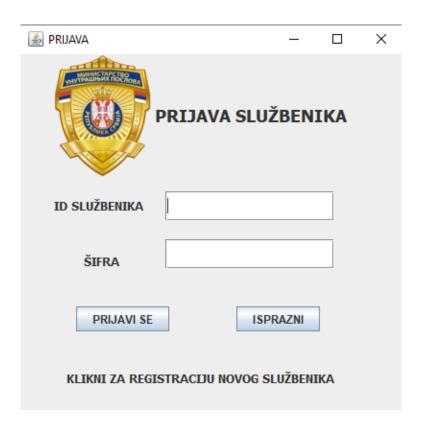
Ukoliko službenik unese pogrešne podatke sleduje mu sledeća poruka:



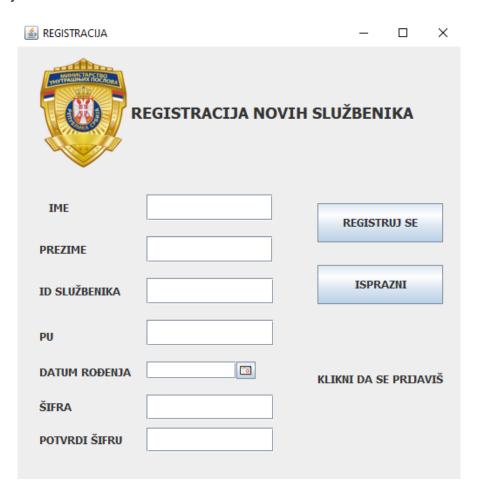
## klasa Sup



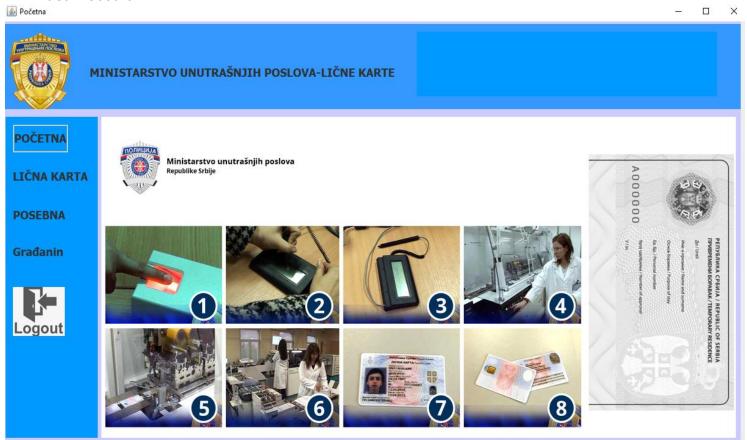
## klasa Službenik



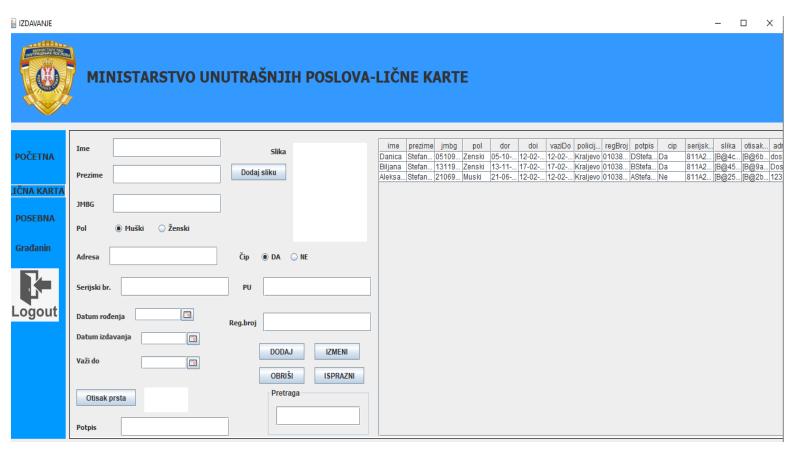
## klasa Registracija



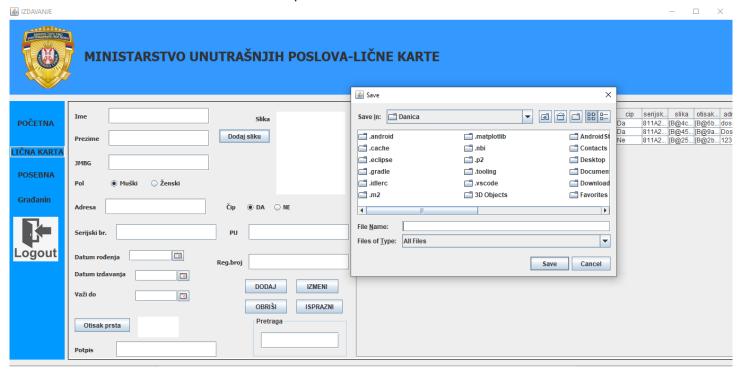
#### klasa Početna



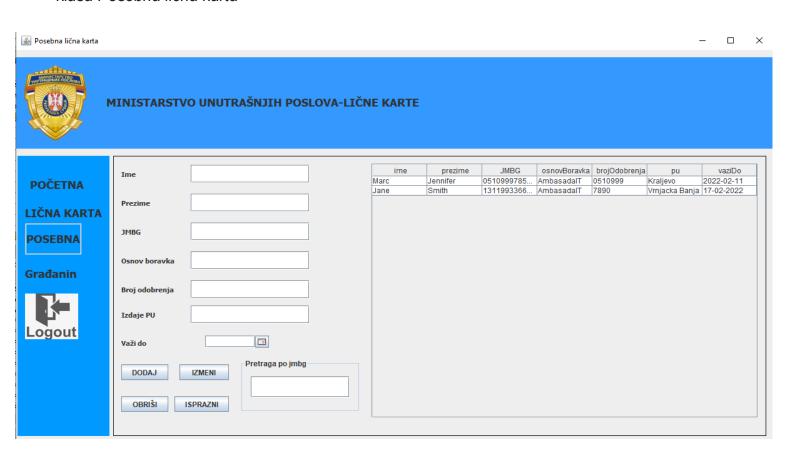
#### klasa Lična karta



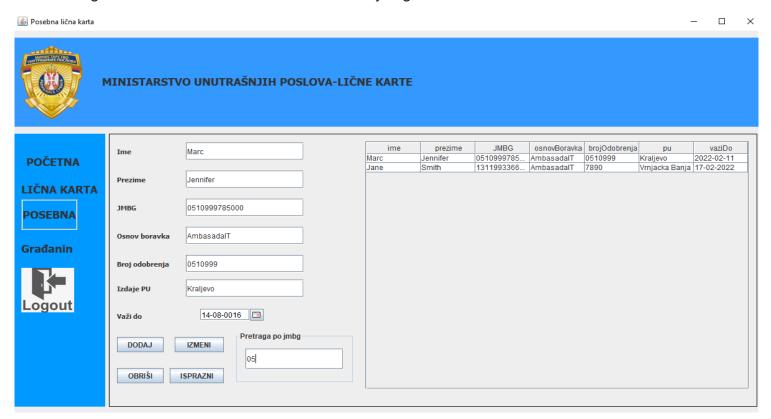
Kao što vidimo na slici službenik ima opciju za dodavanje nove lične karte,izmenu podataka,brisanje po registarskom broju,kao i opciju da se isprazni sve iz svih polja.Službenik može da doda sliku kao i sliku otiska prsta.



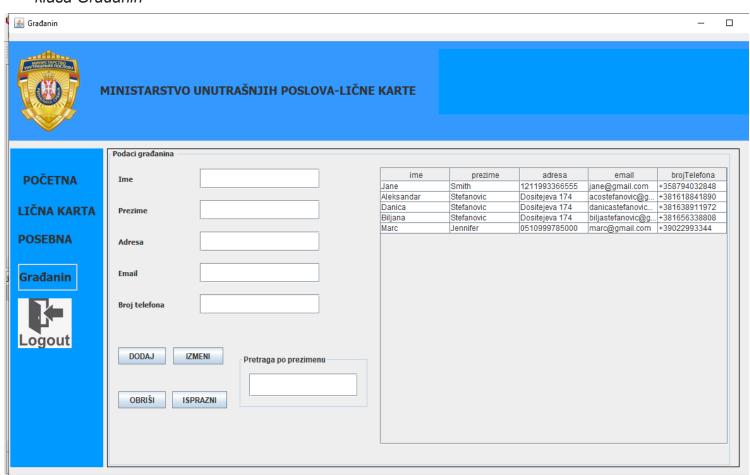
#### klasa Posebna lična karta



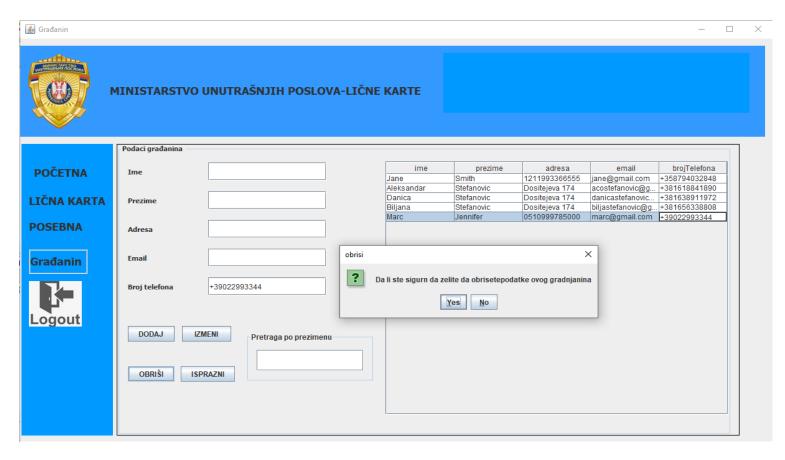
Pretraga funkcioniše tako što službenik unese jmbg, možemo videti na slici:



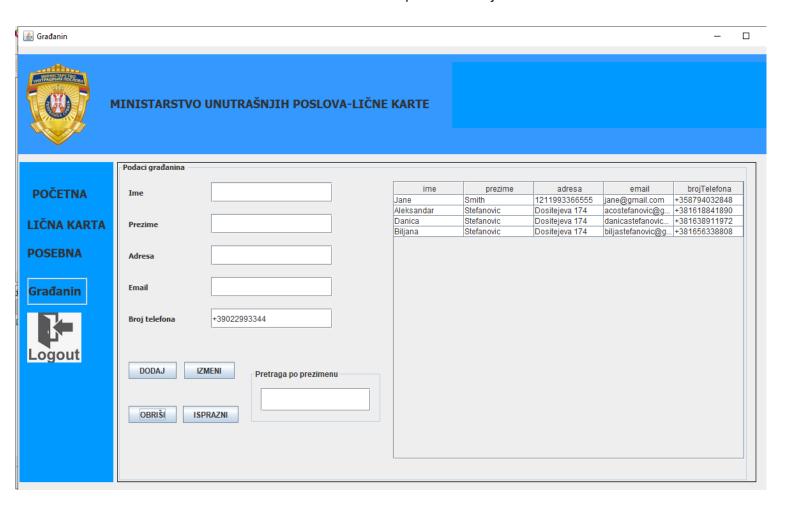
#### klasa Građanin



Službenik ukoliko želi da obriše podatke pojaviće se prvo pitanje da li je siguran u nameri,i zatim će se ažurirati lista u bazi kao i lista tj. tabela koja se nalazi na prozoru:



## ažurirana tabela posle brisanja:



## 7. Literatura

- [1] Kurs Programiranje informacionih sistema i baza podataka-Moodle portal, Fakulteta inženjerskih nauka Факултет инжењерских наука Портал за електронско учење (fink.rs)
- [2] dr Alempije V. Veljović, Praktikum iz analize informacionih sistema
- [3] Лична карта (mup.gov.rs)
- [4] https://stackoverflow.com/